

Monumentnummer*: 518891

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 18 december 2001
Kadaster deel/nr 82822/179

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*		
Maarheeze	Cranendonck	Noord-Brabant		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Maarheeze	E			604

Omschrijving**

Inleiding

R.K. KERK van de Heilige Gertrudis. Gebouwd door L. de Vries in 1909-1910 in neo-romaanse stijl (in navolging van een ontwerp van C. Franssen van de kerk te Einighausen).

De kerk ligt aan de Kerkstraat, in de oude kern van Maarheeze, ten westen van de bebouwde kom.

Omschrijving

Driebeukige kruiskerk met dubbeltorenfront, vijfzijdig gesloten koor en recht gesloten transeptarmen.

Het middenschip en transept hebben een zadeldak, de zijbeuken zijn van lessenaarsdaken voorzien. De torens worden bekroond door helmdaken, alle daken zijn gedekt met geschubde leien.

Het geheel is uitgevoerd in baksteen op een plint met natuurstenen lijst.

Het front bestaat uit een middendeel van twee geledingen met een topgevel en aan weerszijden daarvan vierkante torens van vier geledingen met een topgevel. De ingang, een dubbele houten deur met smeedijzeren beslag, bevindt zich in een iets terugliggend portaal. De deur, met rondboog bovenlicht, is omgeven door een omlijsting van colonnetten van geprofileerde baksteen. De colonnetten zijn op natuurstenen basement geplaatst en hebben natuurstenen kapitelen. Het bovenlicht van de deur heeft een natuurstenen tracering en is gevuld met glas-in-lood. Ook de ramen daarboven, te weten smalle hoge ramen, rondboogramen en een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegevens voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

roosvenster zijn gevuld met glas-in-lood. De torens hebben behalve ramen ook blindnissen, op de topgevel is een boogfries aangebracht. De bovenste geledingen van de torens zijn van galmgaten voorzien, aan één zijde is een wijzerplaat zichtbaar. De top heeft een getrapd fries.

Tegen de zijschepen zijn steunberen geplaatst, voorzien van een natuurstenen afzaat. Erboven, tegen het middenschip, bevinden zich luchtbogen. De gevels zijn voorzien van rondboogfriezen en lisenen. Onder de dakrand van de zijgevels is een muizentand aangebracht.

In de zijgevels zijn rondboogramen met hardstenen afzaten in geprofileerde bakstenen omlijstingen aangebracht. De ramen zijn gevuld met glas-in-lood.

Het transept heeft op de begane grond blindnissen, erboven zijn vier lancetvensters met een roosvenster aangebracht.

Tegen het koor is een kleine éénlaags aanbouw onder schilddak met piron.

Hierin zijn ramen onder korfbogen geplaatst, de boogvelden zijn gevuld met metselmozaiek.

In het ingangsportaal bestaan de wanden tot lambrizeringshoogte uit schoon metselwerk, daarboven zijn de wanden gepleisterd. Zijingangen onder bakstenen rondbogen, natuurstenen latei tussen deur en boogveld. De boogvelden van de zijingangen zijn voorzien van voorstellingen: engel met banderol met opschrift "GELOOFD ZIJ JESUS CHRISTUS". Rechts van de ingang is een klein kapelletje met vloer uitgevoerd in cementtegels met bloemmotieven.

Het middenschip wordt overwelfd door kruisribgewelven op vierkante pijlers. Tussen de pijlers zijn scheibogen aangebracht. De viering wordt bekroond door een stergewelf. Het interieur is overwegend uitgevoerd in schoon metselwerk. Ribben en scheibogen zijn in een afwijkende kleur baksteen uitgevoerd, pijlers en colonnetten zijn gepolychromeerd. De wanden van het schip, transept en het koor zijn rijk beschilderd. Deze beschilderingen zijn uitgevoerd door Fa. Joseph Lommen en zonen uit Roermond en dateren uit 1914-15 (koor) en 1918-19 (schip en transept). De kapitelen zijn voorzien van gebeeldhouwde koppen. In het middenschip zijn tegen de pijlers heiligenbeelden, op console, aangebracht.

De zijwanden zijn gepleisterd en tot lambrizeringshoogte voorzien van een regelmatig decoratief patroon. Erboven zijn schilderijen met voorstellingen van de kruiswegstaties (geschilderd door A.P. Windhausen in 1920) geplaatst. Rond de ramen is een bakstenen omlijsting in de verder wit gestucte wand zichtbaar.

Het iets verhoogd aangelegde koor heeft eenzelfde vloer. Schip en transept hebben een marmeren vloer van zwarte en witte tegels.

In de lancetvensters van het koor zijn Heiligen afgebeeld. Deze glas-in-loodramen zijn gemaakt door P. Stroucken (Roermond) in 1910.

Van de inventaris zijn twee zij-altaren uit 1880 van belang. Deze zijn gemaakt door Parras te Weert met schilderstukken en polychromie van A.

Goossens ('s-Hertogenbosch). Tombes van A. Oor (Roermond), gemaakt in 1910. Daarnaast is de kerk in het bezit van een hoofdaltaar, uitgevoerd in zandsteen en marmer uit 1910 van A. Oor, een houten preekstoel (afkomstig uit de Catharinakerk te Eindhoven) uit XVIII B en een hardstenen doopvont met koperen deksel uit 1846.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegevens voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Klokkenstoel met klok van H. de Borch, 1601, diam. 98,5 cm. en een klok van G. Moer, 1479, diam. 137,5 cm. Mechanisch torenuurwerk, B. Eijsbouts, 1911, buiten gebruik gesteld.

Waardering

De kerk is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het katholicisme in het zuiden en is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de dorpskerk. Het gebouw heeft architectuurhistorisch belang door de stijl en detaillering en is van kunsthistorisch belang door de voor een parochiekerk vrij zeldzame Neo-Romaanse stijl en door de gave interieuronderdelen. Het gebouw is tevens van belang als uitzonderlijk voorbeeld van het plagiëren van het oeuvre van een architect door een regionale aannemer. Het heeft ensemblewaarden vanwege de bijzondere situering, verbonden met de ontwikkeling van het kerkdorp. Het is gaaf bewaard gebleven en als Neo-Romaanse kerk betrekkelijk zeldzaam.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument